

N I E U W S B R I E F

@ 'Export'-product

Een geslaagde toeristische innovatie is een prachtig 'export'-product. De waarde en werking van innoveren wordt vereenvoudigd zonder dat er sprake is van herhaalde initiële kosten. Want die zijn immers bij de totstandkoming van de vernieuwing al gemaakt. Innovaties die voor één bepaalde regio zijn ontwikkeld kunnen vaak ook in andere regio's worden toegepast. Zo profiteren regio's binnen Gelderland en Overijssel van inspanningen die elders in de provincie zijn gedaan. Het gaat dan om innovaties die niet domweg worden gekopieerd, maar op slimme wijze een eigen regio-gerichte toepassing krijgen en daarmee het regioprofiel onderscheidend ondersteunen. Het GOBT heeft daar in de afgelopen jaren al de nodige ervaring mee opgedaan. Op het gebied van platelandstoerisme en kindgericht toerisme bijvoorbeeld.

Meer recent ook met innovaties in de toeristische mobiliteit. Zo vindt het concept van de Groene Haltes met Veluwe oorsprong inmiddels in andere Nederlandse regio's een succesvolle toepassing, tot in België toe! Ook de Toeristische Overstappunten (TOP's) zijn een succesvolle innovatie met aantoonbaar positieve effecten. Voor het eerst in de Achterhoek ontwikkeld, sluipen ze inmiddels o.a. de grens met onze oostburen over. Daar verbinden zij letterlijk de grensoverschrijdende routestructuren en wijzen daarmee concreet de weg voor gasten uit Duitsland naar de regio's van Gelderland en Overijssel. Tot slot wordt het Wandelnetwerk Twente landelijk als hét voorbeeld gezien van een routestructuur die door meerdere gebruikersgroepen goed wordt gewaardeerd en navolging verdient. Innovatie als 'export'-product: het levert nog meer gasten en bestedingen op!

Marc den Hertog,
directeur.

Merendeel toeristische ondernemers tevreden over zomer

Tweederde van de verblijfsrecreatieve ondernemers en bijna driekwart van de dagrecreatieve ondernemers is tevreden over de zomer van 2008. De verblijfsrecreatieve ondernemers zijn echter opvallend weinig eensgezind over het hoogseizoen. Drie van de tien campings realiseerde in juli en augustus een hogere omzet dan in dezelfde periode in 2007, maar een even groot deel behaalde juist een slechter resultaat. Hetzelfde geldt voor de hotels en bungalowbedrijven. Dit blijkt uit de Monitor Toeristische Bedrijven van het GOBT.

Redenen

Belangrijke reden voor een hogere of lagere omzet ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar is uiteraard een toename of afname van het aantal gasten. Daarnaast wijten de bedrijven die deze zomer een lagere omzet gerealiseerd hebben dit vaak aan het weer van de afgelopen zomer. De verblijfsaccommodaties met een hogere omzet noemen geregeld hun extra promotie-inspanningen, de gestegen tarieven en de toegenomen bestedingen van gasten als verklaring voor de omzetsijging. Dagrecreatieve bedrijven met een beter resultaat hebben vaak meer publiciteit gegenereerd of hebben extra bezoekers getrokken met een nieuwe attractie, tentoonstelling of activiteit.

Verwachtingen najaar

Zowel de verblijfsrecreatieve als de dagrecreatie bedrijven zijn positief over het komende najaar. Bijna 80% van de accommodatieverschaffers en 86% van alle ondervraagde dagrecreatieve ondernemers verwachten komend najaar minstens zoveel gasten of meer bezoekers als vorig jaar. Deze voorspellingen

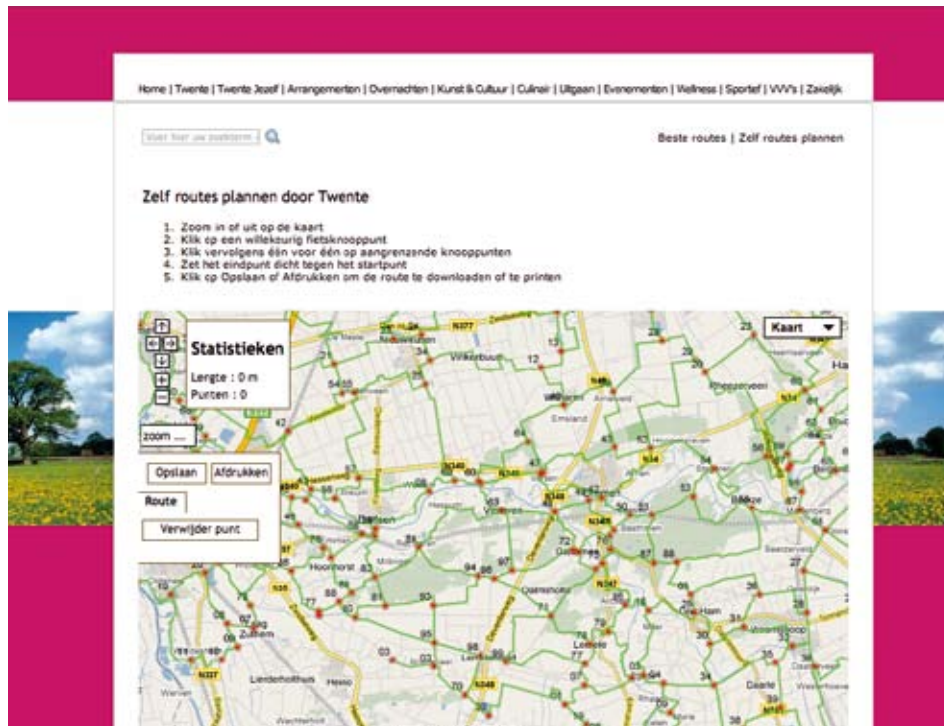
baseren zij meestal op het aantal reserveringen op het moment van enquêteren. Andere verklaringen zijn: een toename van het aantal zakelijke gasten en toegenomen promotie-inspanningen. Redenen die dagrecreatieve bedrijven noemen als verklaring van hun positieve verwachtingen zijn: de aanwezigheid van een nieuwe attractie of tentoonstelling, extra publiciteit en het aantal reserveringen voor groepsbezoek.

Het onderzoek

De Monitor Toeristische Bedrijven wordt drie keer per jaar uitgevoerd door het GOBT. Doel van het onderzoek is inzicht krijgen in de ontwikkeling van het toeristische jaar en de verwachtingen van het toeristische bedrijfsleven in beide provincies. In de periode van 22 augustus tot en met 1 september zijn in Gelderland en Overijssel in totaal 148 bedrijven ondervraagd waarvan 80 in Gelderland en 68 in Overijssel. De uitkomsten van het onderzoek zijn gratis te downloaden via www.gobt.nl (kennis & onderzoek - rapporten & publicaties).

Digitaal Fietsen in Gelderland en Overijssel

Overall in Gelderland en Overijssel worden fietsroutenetwerken geïntroduceerd. De Veluwe, Twente, Salland, de IJsseldelta, het Vechtdal en de Kop van Overijssel hebben die ondertussen. Het Rivierenland, Arnhem-Nijmegen en de Achterhoek volgen dit jaar of volgend jaar. Daarmee krijgt het fietsaanbod in Oost Nederland een stevige kwaliteitsimpuls. Het GOBT en de RBT's grijpen de totstandkoming van deze 'knooppunten systemen' aan om een nieuwe fietsrouteplanner te introduceren.

Met 'Digitaal Fietsen' krijgt de consument de mogelijkheid om aan de hand van de nieuwe fietsroutenetwerken zijn eigen fietsroutes samen te stellen. Een bezoek aan de websites van de RBT's wordt zo het startpunt van een fietstocht. De geplande routes zijn op verschillende manieren te printen of downloaden. Ook foto's, teksten en zelfs filmpjes van bezienswaardigheden onderweg komen in beeld. Want wat is er leuker dan vooraf te weten dat je halverwege de fietstocht langs een restaurant met een terras komt. Voor de ontwikkeling van de digitale routeplanner is samenwerking gezocht met RouteYou. Dit Vlaamse bedrijf heeft via zijn website routeyou.com ruime ervaring met het aanbieden van routeplanners.

De nieuwe routeplanner van Digitaal Fietsen verschilt behoorlijk van al bestaande planners:

- De routes zijn op verschillende manieren te downloaden, als print, kaart, gps bestand en zelfs voor een TomTom.
- De routeplanners worden gekoppeld aan de nieuwe toeristische database voor Oost-Nederland. Informatie is dus altijd actueel.
- Door samenwerking met een bestaande internet-community staat de software niet stil. Die wordt door RouteYou voortdurend aangepast aan nieuwe gebruiksmogelijkheden.
- De planner is geschikt voor alle vormen van recreatie. De RBT's kunnen straks ook wan-

del-, motor-, nordic walking- en ruiterroutes toevoegen. In Twente wordt bijvoorbeeld al gewerkt aan een planner voor het wandelroutenetwerk.

- En wellicht het allerbelangrijkste, de routeplanners van Digitaal Fietsen worden 'ingeplogd' op de regionale, toeristische websites. Ze zijn straks dus via vele websites bereikbaar. De 'look & feel' wordt natuurlijk per regio aangepast.

Vanaf 2009 gaan de RBT's hun eigen routeplanner exploiteren. Daardoor kunnen ook themaroutes, evenementen, bedrijfsleven en bezienswaardigheden voortdurend worden aangepast.

Op donderdag 11 september nemen Gelders gedeputeerde mevrouw A. van der Kolk en Overijssels gedeputeerde mevrouw C. Abbenhues de nieuwe fietsrouteplanners in gebruik. Vanaf dat moment kunnen routes worden gepland over de fietsroutenetwerken van Twente, het Vechtdal Overijssel en IJsseldelta. Ook zijn dan de beste routes voor het Rivierenland te downloaden. Dit najaar en volgend voorjaar is de routeplanner ook geschikt voor de fietsroutenetwerken van Salland, Arnhem-Nijmegen, Kop van Overijssel, Rivierenland en de Achterhoek.

Voor meer informatie: GOBT, Peter Kruk, tel. 0570 - 680739.

Groene haltes als 'export-product'

Wat in 2002 in de Provincie Gelderland met de Groene Haltes begon als een innovatieve ontwikkeling in de toeristische mobiliteit is inmiddels uitgebouwd tot een heus 'export-product'. Het door het GOBT ontwikkelde wandelconcept van bushalte naar bushalte is jaren geleden succesvol geïntroduceerd op de Veluwe.

Uit bijna alle andere provincies in Nederland (waaronder Overijssel, Limburg, Noord-Holland, Zuid-Holland, Brabant, Utrecht, Zeeland) kwamen bij het GOBT verzoeken binnen voor samenwerking om het concept ook toe te passen. Meest recent is de verschijning van tien Groene Haltes in Noordoost Friesland.

Het doordachte concept staat ook in de belangstelling bij onze zuiderburen. De Bond van Trein-, Tram- en Busgebruikers heeft in juni 2004 de eerste Groene Haltes geïntroduceerd. Deze zomer is de Belgische website www.groenehalte.be volledig vernieuwd. De Veluwse Groene Haltes zijn te vinden via www.groenehaltes.nl en vallen volledig onder de hoede van het Veluws Bureau voor Toerisme.

Nieuwe loot 'Veluws Verleden'

Na 'Koninklijke Veluwe', 'Veluwe en Zuiderzee' is met de introductie van 'Veluwse kastelen & landgoederen' recent een derde loot aan de stam van het project 'Veluws Verleden' toegevoegd.

GOBT en Veluws Bureau voor Toerisme werken in dit cultuurtouristische project samen met de Veluwse bezoekerscentra, die als startpunten fungeren van thematische fietsroutes langs Veluws erfgoed. Alle routes zijn gebaseerd op het fietsroutenetwerk Veluwe en verkrijgbaar bij de VV's en bezoekerscentra of te downloaden via de site www.develuwe.nl. Infopanelen en fraai geïllustreerde brochures zorgen onderweg voor achtergrondinformatie bij de objecten.

Twenste sagen duiken op

Met de herfst voor de deur steken de Twentse sagen in allerlei hoedanigheden weer de kop op. Zo wordt op dinsdag 23 september een boek gepresenteerd en welkomstbord onthuld. Het tweetalige

boek *SagenTwente* bevat vertellingen van Ted Timmerman gebaseerd op meer dan twintig spannende volksverhalen uit Noordoost Twente. Het bord 'Welkom in *SagenTwente*' verschijnt in hetzelfde gebied langs de invalswegen. Het project *SagenTwente* dat het Twents Bureau voor Toerisme en het GOBT in gezamenlijkheid hebben opgezet en uitgevoerd komt hiermee ten einde. Sinds de presentatie dit voorjaar van de *SagenSafari* en het *Geheim van Hades* zijn nog diverse zaken gerealiseerd, waaronder een Duitstalige versie van de *SagenSafari*, twaalf tweetalige sagenwandel- en fietsroutes, een tweetalige website www.sagentwente.com en diverse *SagenTwente* arrangementen. Naast Nederlandse gasten beoogt *SagenTwente* dus ook nadrukkelijk Duitse gasten aan te spreken.

Hanzelogies opent deuren

Op vrijdag 3 oktober openen de gedeputeerden Abbenhues (Overijssel) en Van der Kolk (Gelderland) in Zutphen symbolisch de deuren van ruim 25 Hanzelogiesgelegenheden. Hanzelogies is een initiatief van GOBT en Bureau Hanzesteden en beoogt het aanbod te bundelen van kleinschalige karakteristieke en kwalitatief hoogwaardige accommodaties in de Hanzesteden langs de IJssel. Met een website, brochure, arrangementen en het stimuleren van samenwerking tussen de logiesverstrekkers verwachten de initiatiefnemers het meerdaags bezoek aan de Hanzesteden te bevorderen. Om het merk Hanzelogies in bredere kring bekendheid te geven is recent een samenwerking aangegaan met *Erfgoedlogies Nederland*, dat een landelijke propositie heeft op dit terrein. Bij gebleken succes zal het logiesconcept ook in andere regio's worden toegepast. Voor meer informatie: GOBT, Dea Stam, tel. 0570 – 680716 of Bureau Hanzesteden, Jan Henk van der Kolk, tel. 0570 – 680762.

Monitor Vrijtijdseconomie Arnhem-Nijmegen

In opdracht van het Regionaal Bureau voor Toerisme voor de regio Arnhem-Nijmegen (RBT-KAN) heeft het GOBT dit voorjaar de Monitor Vrijtijdseconomie voor de regio Arnhem-Nijmegen uitgevoerd. De resultaten zijn in juli 2008 beschikbaar gekomen.

Uit het onderzoek blijkt dat toeristen, recreanten en zakelijke bezoekers gezamenlijk 1,3 miljard euro uitgeven in de regio. In totaal zijn er 18.820 personen werkzaam in de sector toerisme en recreatie, dit is 5,8% van de totale werkgelegenheid in de regio. Het aandeel van toerisme en recreatie in de totale werkgelegenheid ligt in het Rijk van Nijmegen, Gelderse Poort en Veluwezoom duidelijk boven het gemiddelde voor het KAN-gebied.

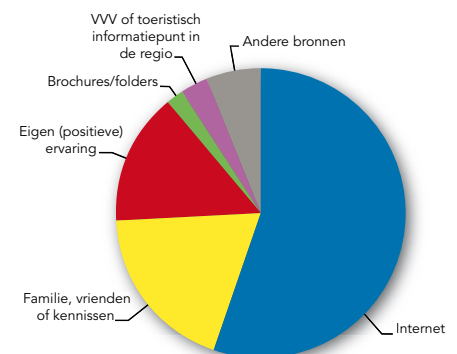
Vakantiegangers in de regio komen vooral uit het westen van Nederland en uit Noord-Brabant. Gemiddeld zijn de vakantiegangers iets hoger opgeleid dan gemiddeld. De helft van de vakantiegangers maakt deel uit van een gezin zonder kinderen. De regio is vooral in trek voor korte vakanties. De dagbezoekers komen jaarlijks gemiddeld 13 keer naar de regio Arnhem-Nijmegen en komen met name uit Gelderland zelf en uit de aangrenzende provincies. Ze bezoeken het gebied vaak met z'n tweeën.

Zowel voor de zakelijke als voor de toeristische verblijfgasten is internet de belang-

rijkste informatiebron. Bijna 60% van de verblijfgasten zocht voorafgaand aan het bezoek aan de regio Arnhem-Nijmegen via het internet informatie over de regio. Ook bij het boeken speelt het internet een belangrijke rol. Ruim de helft van de vakanties wordt rechtstreeks bij de accommodatie geboekt (een derde telefonisch en tweederde via het internet). Daarnaast boekt één op de vijf vakantiegangers via een boekingsite.

De volledige Monitor Vrijtijdseconomie Regio Arnhem-Nijmegen is gratis te downloaden op www.gobt.nl (kennis & onderzoek / rapporten & publicaties).

Meer informatie over dit onderzoek: GOBT, Monica Wagenaar, tel. 0570 - 680732.

Gebruikte bronnen ter voorbereiding op een vakantie in de regio Arnhem-Nijmegen met de meeste invoed - 2007

De grootste manifestatie die er ooit is gewijd aan de vaderlandse geschiedenis gaat binnenkort van start onder de naam 'Verleden van Nederland'. Van 10 oktober tot en met 7 december is heel Nederland in de ban van zijn eigen geschiedenis. Centraal staat een achtdelige documentaire televisieserie. Daarnaast zullen in het hele land vele activiteiten, routes, arrangementen en evenementen de lokale en regionale geschiedenis tot leven weten te wekken.

Ook in Gelderland en Overijssel. Zo zendt RTV Oost in genoemde periode in acht delen een televisieserie uit over de geschiedenis van Overijssel. En vult het GOBT met enkele Gelderse RBT's een volledige pagina met

arrangementen in dagblad *De Gelderlander*. Arrangementen die op een aantrekkelijke manier aandacht besteden aan Veluws Verleden, de Hanzegeschiedenis in Zutphen en de Liberation Route in de omgeving van Arnhem en Nijmegen.

Organisaties die het publiek iets speciaals bieden rond de eigen regionale geschiedenis komen in aanmerking om opgenomen te worden op de landelijke website www.verledenvannederland.nl onder het kopje (provinciale) activiteiten. Aanmelden kan via het GOBT, dat door de landelijke organisatie is gevraagd aan deze nationale campagne ondersteuning te verlenen. Contactpersoon is Gert-Jan Jacobs, tel. 0570 – 680730.

De Liberation Route Arnhem Nijmegen laat beleven wat zich afspeelde in 1944 en 1945 rond Arnhem en Nijmegen. Voor het eerst in de geschiedenis worden twee belangrijke strijdgebieden (Arnhem en Nijmegen) en operaties (Market Garden en Veritable) aan elkaar gekoppeld. Het project zet het hele gebied als samenhangend geheel van locaties en gebeurtenissen op de kaart, zoals eerder al is gebeurd in Normandië en de Ardennen.

Op 23 historische locaties markeren veldkeien zogenaamde 'luisterplekken'. Op iedere luisterplek is een drietalig hoorspel te beluisteren. Alle veldkeien bevatten een drietalig infopaneel om 'toevallige' passanten te attenderen op wat eens op die plek gebeurde. De luisterverhalen zijn met een eigen MP3, iPod, of mobiel te beluisteren en kunnen voor het bezoek gratis worden gedownload vanaf www.liberationroute.com. Met de nieuwste generatie mobiele telefoons kunnen de luisterverhalen zelfs bij de veldkeien worden gedownload. Verder zijn alle verhalen te beluisteren via het speciaal telefoonnummer 0900-5423728 en zijn bij de grotere WVV's MP3-spelers te huur met daarop de luisterverhalen. De Liberation Route Arnhem Nijmegen is opgezet om de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog levend te houden en de toeristische sector in de regio te versterken.

Op vrijdag 12 september nemen de burgemeesters van Arnhem, Renkum, Nijmegen en Groesbeek de luisterplekken in gebruik. Diverse hoogwaardigheidsbekleders zullen hierbij aan-

wezig zijn, waaronder Gelders gedeputeerde mevrouw A. van der Kolk en de ambassadeurs van de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Duitsland en Polen.

De Liberation Route Arnhem Nijmegen is een gezamenlijk initiatief van Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen (RBT KAN), GOBT, Nationaal Bevrijdingsmuseum 1944-1945 en Airborne Museum Hartenstein. Voor meer informatie: GOBT, Peter Kruk, tel. 0570 – 680739.

Wandelnetwerk Twente uitgebreid én digitaal

De tweede fase van het Wandelnetwerk Twente nadert zijn voltooiing. Dit najaar gaan de laatste palen de grond in en dan is ook het zuidelijk deel van de regio volledig bewegwijzerd en van informatiepanelen voorzien. Voor een korte wandeling of een fikse dagtocht, het wandelnetwerk zorgt ervoor dat iedere wandelliefhebber in Twente uitstekend uit de voeten kan. Het netwerk bestaat na oplevering uit maar liefst 3000 kilometer aan wandelroutes die via zogenaamde keuze- en startpunten aan elkaar gekoppeld zijn. Er zijn vier deelkaarten nodig om het overzichtelijk aan de wandelliefhebber te presenteren

Speciaal voor het wandelroutenetwerk Twente is ook een digitale wandelrouteplanner ontwikkeld. Met deze routeplanner op de website www.twentejzelf.nl stelt de wandelliefhebber

vanachter de pc heel eenvoudig de gewenste wandelroute(s) door Twente samen. De planner geeft aan welke routekleuren en genummerde routepalen men moet volgen om de gekozen route af te leggen. Daarnaast komen er foto's, teksten en zelfs filmpjes van bezienswaardigheden onderweg in beeld. De routes kunnen vervolgens op verschillende manieren worden geprint of gedownload voor een gps-ontvanger.

De routeplanner bevat ook een selectie van korte wandelroutes door Twente. Het Twents Bureau voor Toerisme heeft deze routes gekozen voor wandelaars die niet zelf een route willen plannen, maar toch de mooiste plekjes van de streek willen ontdekken. Ook deze routes zijn eenvoudig te printen en op een gps-apparaat te downloaden.

i Het GOBT werkt samen met de Regionale Bureaus voor Toerisme (RBT's) in Gelderland en Overijssel aan de promotie en productontwikkeling van de Achterhoek, Arnhem/Nijmegen, Rivierenland, de Veluwe, de Kop van Overijssel, het Vechtdal Overijssel/IJsseldelta, Salland, Twente en de Hanzesteden en bericht hierover in deze nieuwsbrief. Redactionele bijdragen voor deze kwartaaluitgave (lente, zomer, herfst, winter) kunnen worden gestuurd naar:

Gelders Overijssels Bureau voor Toerisme
t.a.v. GOBT redactie Nieuwsbrief, Postbus 96, 7400 AB Deventer
Tel. 0570-680700, fax 0570-680701
E-mail: info@gobt.nl extranet: www.gobt.nl

gobt gelders
overijssels
bureau
voor toerisme

Bedrijven verdeeld over vakantiespreiding

Ruim de helft van de campings in Gelderland en Overijssel is van mening dat de verblijfsrecreatieve sector geen baat heeft bij de huidige regeling vakantiespreiding, een kleine 30% is er juist wel over te spreken. Het merendeel van de campings geeft aan een voorkeur te hebben voor een spreiding over twee regio's. Dit voorkomt te rustige en dus minder gezellige periodes aan het begin en eind van het hoogseizoen en biedt gezinnen meer mogelijkheden om met vrienden of familie uit een andere regio op vakantie te gaan.

Bij de bungalowbedrijven en hotels liggen de verhoudingen juist andersom. Hotels en bungalowbedrijven zijn over het algemeen wel te spreken over de vakantiespreidingsregeling. Zij behalen over een langere periode een hogere bezettingsgraad en 'verkopen minder nee'. De meer zakelijke hotels zien het liefst een zo kort mogelijke vakantieperiode, het 'toeristische' hoogseizoen is namelijk een zakelijk laagseizoen. Dit blijkt uit een peiling onder de leden van het GOBT-bedrijvenpanel.

De uitkomsten van deze peiling zijn terug te vinden in de najaarsmeting 2008 van de Monitor Toeristische Bedrijven van het GOBT. (www.gobt.nl kennis & onderzoek/rapporten en publicaties. Voor meer informatie: GOBT, Monica Wagenaar, tel. 0570 – 680732.

Duits persbezoek in Overijssel

Eind augustus hebben vijf Duitse journalisten op uitnodiging van GOBT en NBTC in Keulen een driedaags bezoek gebracht aan Twente, Salland en Vechtdal Overijssel. Onder de titel 'Geniessen im Grünen' maakten zij kennis met WellnessPlus, SagenTwente, kunst(wegen) en (streek)cultuur. Te voet, op de fiets en al varend werd het begrip 'Urlaub in der Grenzregion' tot de verbeelding gewekt. Het stimuleren van perspublicaties is een onderdeel van het Toeristisch Offensief Euregio waarmee het GOBT samen met de RBT's en Duitse partners het dag- en meerdaags toerisme in het grensgebied bevordert. De consumentenwebsite www.niederlande.de/grenzregion neemt daarbij een centrale plaats in.